

Borgarlína í bílaborg

Eftir Þórarinn Hjaltason

Morgunblaðið | 28. ágúst 2020 | Aðsent efni

Eins og flestum er kunnugt þá stefna sveitarfélögin á höfuðborgarsvæðinu að uppbyggingu svokallaðrar borgarlínu, annað hvort í formi léttlesta eða hágæðastrætisvagna. Áætlaður stofnkostnaður er allt að 200 milljarðar fyrir léttlestakerfi og 70 milljarðar fyrir kerfi með hágæðastrætisvögnum. Það er með ólíkindum að sveitarstjórnir á höfuðborgarsvæðinu hafi látið sér detta í hug, að til greina komi að fjárfesta fyrir allt að 200 milljarða í léttlestakerfi á næstu árum. Þessi upphæð er út úr öllu korti miðað við þær fjárveitingar ríkis og sveitarfélaganna sem hafa verið til ráðstöfunar í uppbyggingu samgangna á höfuðborgarsvæðinu á undanförunum árum og áratugum. Miðað við umræðuna á síðustu mánuðum reikna ég með að endanleg tillaga sveitarfélaganna verði eingöngu um strætó.

Borgarlína með strætó

Farþegafjöldi í strætó á höfuðborgarsvæðinu er núna rúmlega 40 þúsund á dag. Hluttur strætó í ferðum fólks með vélknúnum farartækjum er nálægt 5,0%. Ef gangandi og hjólandi eru teknir með, þá er hluttur þeirra 20%, hluttur strætó 4 % og hluttur bíla 76 %. Hluttur strætó er lítil miðað við evrópsk borgarsvæði af sömu stærð, en meiri en á bandarískum borgarsvæðum af sömu stærð.

Í skýrslu verkfræðistofunnar Cowi (Progress Report) um borgarlínuna, gefin út í janúar s.l., er áætlað að farþegafjöldi í strætó verði 156.000 og hluttur strætó verði 12 % árið 2040. Jafnframt er gert ráð fyrir að hluttur gangandi og hjólandi aukist úr 20 % í 30 %. Ef þetta gengi eftir myndi hluttur bíla minnka niður í 58 %, eða um 18 prósentustig. Hlutfallsleg minnkun yrði um 24 %.

Bílaborgin

Að mínu mati er óraunhæft að reikna með að aukning á fjölda gangandi og hjólandi ásamt tilkomu borgarlínu geti minnkað bílaumferð svona mikið. Höfuðborgarsvæðið er bílaborg, gagnstætt því sem gildir um flestar evrópskar borgir. Bílaeign er með því mesta sem gerist í heiminum. Byggðin er dreifð og yfirleitt gott rými til að breikka umferðarmestu þjóðvegina og byggja mislæg gatnamót, þar sem þörf krefur. Það er því tiltölulega auðvelt og ódýrt að leysa umferðarhnúta á svæðinu. Ef þessum 70 milljörðum yrði ráðstafað í uppbyggingu

Þjóðvega á svæðinu til ársins 2040 mætti tryggja að umferðarástand yrði viðunandi fyrir bæði strætó og aðra bílaumferð.

Sjálfkeyrandi bílar

Í ofangreindri skýrslu Cowi er ekki minnst á sjálfkeyrandi bíla og áhrif þeirra á þróun umferðar í framtíðinni. Tilraunir Google, Tesla o.fl. með sjálfkeyrandi bíla hafa gefið góða raun, og má reikna með að slíkir bílar verði komnir á almennan markað eftir örfá ár. Í sambandi við borgarlínuna mun tilkoma sjálfkeyrandi leigubíla skipta mestu máli. Uber, Lyft og fleiri alþjóðleg leigubílafyrirtæki keppast við að verða fyrst með slíka bíla á markaðinn. Ef samakstur í sjálfkeyrandi leigubílum verður vinsæll þá mun það væntanlega leiða til umtalsverðrar minnkunar á bílaeign og umferðarmagni. Sjálfkeyrandi leigubílar munu veita strætó harða samkeppni, þar eð þeir aka beint frá dyrum að áfangastað og verða samkeppnisfærir í verði, ef nokkrir farþegar deila með sér kostnaði. Þessi ferðamáti myndi vera sérlega hentugur fyrir ferðir til og frá vinnu. Áskrift að slíkum ferðum myndi lækka verðið enn frekar.

Lokaorð

Að öllu samanlögðu tel ég að 70 milljarða fjárfesting í borgarlínu verði óhagkvæm. Jafnvel þó að fjárfestingin myndi reynast hagkvæm, þá eru fjárveitingar takmarkaðar og álitlegustu kostirnir í uppbyggingu samgöngumannvirkja eiga að fara fremst í forgangsröðina.

Höfundur er samgönguverkfræðingur.